Smotra Palmatinska

DODATAK Objavitelju Dalmatinskomo

Ferrari in Zara

5 - Ivan Erstić, oeni činovnik 5 biša, posjednik 5 ovjednik 5 - Jo-Dodig, c. k. oruž. už. stražm. 5 -5 - Ivan Kević.

5 — Vinko Bu-

Siverić 4 - Vje-

igja Mikulandra 4 ajnik 4 - Ivan śić, obrtnik 4 tlaeck, rudar. či-

ano Franić 3 -Raffaelli, c. k. por. r 3 — Paško Bua, rko Vidošević, c.

ć, c. k. oficijal u

t. čin. 3 - Szer. č novnik 2 -, rud. činovnik 2 - Genaro Paut,

čev 2 - Ulrich rdžija 2 - Marko

Ostojić, c. k. sud.

2 - Ivan Živko-

elicarić, trgov. 2

ırčul, c. k. oruž.

nik 1:50 — Ke-

Vlade, perovogja

& NIPOTE

ZARA

i effetti pubblic;

ondo il listino di

ere di pegno 41/2

Obbligazioni pro-

di pegno 41 2 0

e di Budapest. -

di risparmio di

oviario Bulgare

erroviarie della

rte di Valore al-

agamento a rate

à di Vienna 1874

mensili di Cor 20

²⁰/₀. Vinc princ.

858. Vinc. princ.

rese $4^{0}/_{0}$. Vinc.

400. Vnc. princi

iache, Italiane e

125.000, in rate

e in Conto Cor-

avviso, verso un

rincipali piazze

operazioni d'in-

le Cor. 2 ecc.

ili di Cor. 10.

Cor. 10.

Cor. 20.

Cor. 8.

(Slijedi).

ruž. straž. 2

Mihanović 2

edi Drniš).

Bassegna Walmata

Cijena je na godinu Objavitelju Dalmatinskomu i Smotri Dalmatinskoj za Zadar kr. 6; za Austro-Ugarsku kr. 8; samom Objavitelju Dalmatinskomu za Zadar kr. 3; za Austro-Ugarsku kr. 5; samoj Smotri Dalmatinskoj za Zadar kr. 3: za Austro-Ugarsku kr. 5. Na polugodište i na tri mjeseca plaća se surazmjerno. Pojedini brojevi Objavitelja Dalmatinskog a stoje 6 pará, a pojedini brojevi Smotre Dalmatinske isto 6 para. Zastareni brojevi para 20.
Pitanja za predbrojbu, uz koja nema dotičnih svota, ne će se ni u kakav obzir uzeti; pitanja za uvrstbe, uz koja nema prilične pretplate, biti ce povraćena — Pretplate se šalju poštanskim naputnicama. — Rukopisi se ne vraćaju. — Neplaćena se pisma ne

IZLAZI SRIJEDOM I SUBOTOM

Primaju.

Pisma i novce treba šiljati "Uredu Dalmatinskog Objavitelja u Zadar".
Za uvrstbu Oglasa u zadnju stranicu valja se obratiti Tiskarni

Prezzo d'associazione per un anno: Pell'Avvisatore Dalmato e la Rassegna Dalmata per Zara cor. 6; per la Monarchia A.-U. cor. 8; per l'Avvisatore Dalmato soltanto, per Zara cor. 3; per la Monarchia A.-U. cor. 5; per la Rassegna Dalmata soltanto, per Zara cor. 3; per la Monarchia A.-U. cor. 5. Semestre e trimestre in proporzione. Un singolo numero della Avvisatore Dalmato costa cent. 6; un singolo numero della Rassegna Dalmata cent. 6. Numeri arretrati cent. 20.

Domande d'abbonamento senza il relativo importo non vengono prese in considerazione; domande per inserzioni non accompagnate de un'anticipazione, corrispondente, vengono restituite — Albonamenti, ed anticipazione, especiale per la Rassegna Dalmata per Zara cor. 6; per la Monarchia A.-U. cor. 5; per la Rassegna Dalmata per Zara cor. 6; per la Monarchia A.-U. cor. 5; per la Rassegna Dalmata per Zara cor. 6; per la Monarchia A.-U. cor. 5; per la Rassegna Dalmata per Zara cor. 6; per la Monarchia A.-U. cor. 5; per la Rassegna Dalmata per Zara cor. 6; per la Monarchia A.-U. cor. 5; per la Rassegna Dalmata con 5; per la Rassegna Dalmata per Zara cor. 6; per la Monarchia A.-U. cor. 5; per la Rassegna Dalmata per Zara cor. 6; per la Monarchia A.-U. cor. 5; per la Rassegna Dalmata per Zara cor. 6; per la Monarchia A.-U. cor. 5; per da un'anticipazione corrispondente, vengono restituite — Abbonamenti ed anticipazioni si spediscono mediante assegno postale.

Manoscritti non si restituiscono. — Lettere non affrancate si respingono.

Corrispondenze e denari sono da indirizzarsi all' "Ufficio dell' Avvisatore Dalmato in Zara".

Per l'inserzione degli Avvisi nell'ultima pagina rivolgersi alla Tipografia

SI PUBBLICA AL MERCOLEDI ED AL SABATO

Bojevi na Karpatima

O vanrednoj upornosti, kojom se na karpatskome frontu bije boj o svaki pedalj zemlje, sliku mjesto u nedjelnome dnevnome izvještaju našega generalnoga štaba. Tu se kaže, da su se naše čete saperskim napadajem dovukle do poteljskoga položaja i da su u borbi iz bliza, koja se nakon toga bila, protjerale neprijatelja. Meradi kretanja. Naravna je stvar da se branitelj služi tehnikom tvrgjavnoga ratovanja, da utvrgjuje svoje položaje, praveći podesne zaštite, slične zapreke približavanju, jednom riječi, da za prilike u kojima se nalazi upotrebljuje, i prema okolnostima i okretnosti dalje razvija sve što ne može ni napadač da zaostane iza onoga koji pri naročitim taktičnim prilikama, povoljnima po napadača. On će se, na primjer, upotrijebiti, stava tvrgjavnoga ratovanja. kada se napadačevu topništvu pružaju položaji, bude ugrožena hicima svoga topništva.

padaji, koji su se izjalovili sa vrlo teškim gu- nikakva odlučna uspjeha. bicima, daju za to mnogo primjerà. Odluči li se napadač na obilaženje, ni tada se još ne nekoga vremena operacijski prostor uzduž ceste, mijenjaju teškoće. Pomicanje četa na one pro- koja vodi od Cisne k Baligradu. Tu su naše store, odakle se ima da zapodjene udarac na čete već izvojevale niz uspjeha kojima su preneprijateljev bok i legja, iziskuje naročito u micale naprijed svoje napadaje sa jednoga planini, gdje se često imaju da savladaju ve- mjesta na drugo. Kada su pak stigle na polike razlike u visovima, vrlo mnogo vremena i ložaj na visu, od koga je neprijatelj, koristeći vrlo rijetko izmiče oku budna neprijatelja, koji se svojim povoljnim položajem, napravio utvrmarljivo izvigja položaje. Neprijatelj ima tada gjenje na koje se ne može jurišati, tako da bi dovoljno vremena da stvori svoje protumjere. otvoreni napadaj stao nerazmjerno velikih žr-On će tada na ugroženome frontu zavijnuti tava, naše su čete primijenile metode tvrgjavpoput kuke svoj fronat ili će tu napraviti nov noga ratovanja. One prijegjoše k saperskome položaj koso prema napadačkome pravcu sku- napadaju, kao što se oni koji napadaju na

pruža, pored sve zbijenosti u prikazivanju, vidnu stotine kilometara, vrlo rijetko pružiti prilika za neprijateljevu položaju. Kada se dovoljno prinja ili neposredno udarila o susjedni dio ne- dno prema neprijateljevu položaju a uporedno prijateljskoga fronta ili bi barem bila od njega sovijem, iz koga se tada u zgodan čas ili neložaja na jednome visu, o koji se od više dana ugrožena vrlo opasnim navaljivanjem sa boka, nadno juriša ili, ako prilike ne dopuste to, prave se vodila borba, da su digle u lagum dio neprija- tako da bi skupina koja hoće da zaobigje napokon došla pod poraznu ukrštanu vatru. Sve se bacaju mine na površini zemlje. Neposredno bi te prilike na taj način utvrgjivale u velikoj nakon eksplozije mina i njima proizvedenoga todi tvrgjavnoga ratovanja, koji se na velikim većini slučajeva stalnu braniteljevu nadmoćnost. prostorima bojišta ističu kod pravoga velikoga I zbilja je bilo, doduše ne toliko vojenih struč- skoga položaja, juriša se. Na taj su način naše boja na polju, primjenjuju se sada isto tako u njaka, koliko teoričara, koji su postavili odbranu čete osvojile jedan položaj na visu; pri tome planinskome ratovanju i ondje gdje se ratuje načelom. Oni su doduše pored taktičnih koristi je od posade utvrgjene pruge palo preko 1200 odbrane zaboravili njen najteži temeljni nedo- zarobljenih ljudi u naše ruke. Naše su čete statak: da ona ne može donijeti odluke. Kada odmah obratile zadobiveni položaj u odbranu. bi se obe strane držale savjeta o odbrani, kada Kada su još iste noći Rusi pokušali protunapapoljske šančeve, jarke, pletere od žice i druge bi se ukopale jedna prema drugoj i od svojih daje, eda iznovice otmu taj položaj, koji je položaja sagradile neosvojive utvrdne pruge, očito vrlo značajan, bili su suzbijeni i opet su tada se ne bi moglo razabrati, kako bi pri tome pretrpjeli teških gubitaka. borba ili uopće rat došao do kakva riješenja. je naučio u vještini utvrgjivanja. Naprema tome Samo napadaj može da donese pozitivnih od- gogjaja. U južno-istočnoj Galiciji još se mirovalo. lučnih uspjeha. Primijenjuje li branitelj i u poljse brani. Frontalni će napadaj biti koristan samo skome ratovanju i u ratovanju kretnja vještinu topničkih dvoboja, dok su pojedine ruske protvrgjavne tehnike, tada se i napadač laća sred- vale bile odbijene. U sjevernoj Poljskoj neu-

sa kojih ono gospoduje i sa kojih ono može vještina borbe sastojati u tome, da se odbrana nitome ruskome uzmaku preko Bobra. Čini se, da vidi i uspješno uzme pod vatru neprijatelj- ili napadaj tako izabere, kako bude korisno da na zapadnome odsjeku sjevernoga poljskoga ske položaje, i kada njegova pješadija nagje za vlastitim namjerama, pak da se u toj mudroj fronta sazrjeva njemački napadaj, jer je bila zadnju navalu povoljnih prilika u mrtvim pro- smjerni približi ostvarenju velike osnove, koja će odbijena ruska provala na istok Prasznysza. storima, u kojima je za većega dijela na- uvijek biti ofenzivna. Tako su se i naše bojne predovanja pokrivena ispred neprijateljeva oka, snage u Karpatima ondje, gdje su strategjiska i djelovanja neprijateljeva oružja, a osobito u ili taktična razmišljanja preporučivala to, snažno najbližim daljinama od neprijatelja, gdje se mora i istrajno, služeći se svima modernim sredstvima odreći sudjelovanja topova radi mogućnosti da utvrdne tehnike, držale u defenzivi prema najacoj nadmocnosti, a gdje su iziskivale namjere No čak je i tada još teško pitanje, da li vodstva, sa hrabrom su odlučnosti izvodile svoj će napadač prijeći preko zapreka, da li se neće napadaj, isto tako koristeći se metodima i oruna pregradama žice srušiti pod ubitačnom br- gjima tvrgjavnoga ratovanja. Naprotiv neprijazom vatrom neprijateljske pješadije i mitraljeza, telj, i ako je uporno napadao, i ako se žilavo koja se siplje iz kratke udaljenosti. Ruski na- j ljuto branio, nije mogao do sada da iznese

Kao težište karpatskih bojeva izbio je od

pine, koja ga hoće da zaobigje i koja tada ima tvrgjave primiču neprijatelju pomoću prokopa. Sa- njihova stega počiva na jedinom načelu Kralja kaupravo opet da izvede frontalni napadaj pri perski prokopi, koji se prilagogjuju oblicima zeveć opisanim teškoćama. No pri tome već una- mljišta, kopaju se u krivudavim prugama pristrategijskoga fronta, koji je možda dug na saperi, zaštićeni od neprijateljske vatre, primiču taktično obilaženje, jer bi takova zamašita kret- bliže, tada se potegne napadajni prokop neposretamnici za mine ispod neprijateljevih utvrgjenja ili porušenja većih ili manjih djelova neprijatelj-

Na ostalim frontima nije bilo bitnih do-U zapadnoj Galiciji i u Poljskoj bilo je opet spjeh ruske protuofenzive, koja je bila zapo-Kao što je od starine bilo, prava će se djenuta iz kraja Grodna, pokazao se u opće-

Ruski pamflet

pod nazivom: "Ko je jači: mi ili naši neprijatelji?"

Sadržaj publikacije jasno pokazuje kojim lažima, iskrivljavanjem i neizmjernim pretjeranostima poglaviti krugovi Rusije drže da im je dopušteno služiti se, eda pobude i uzdrže budnom u puku hrabrost i pouzdanje; no iz nje se može izvesti i zaključak o stupnju kulture naroda, od koga se traži, da vjeruje tvrdnjama ovakova sadržaja.

Brošira počinje napadajem, punim mržnje, protiv našega uzvišenoga Vladara: da je dugo vladanje Cesara Franja Josipa bilo uvijek posvećeno tlačenju Slavena. Zatijem se grde njemački narod, njegovi generali i njegov Car. Nijemci se pozivanjem na jednu Bismarckovu frazu nazivlju narodom potčasnika. Nekadanji smrtni neprijatelji Rusije, Napoleon, koji se sada nazivlje "Velikim korsikancem, genijalnim vojskovogjom", privodi se da se dokaže, da u njemačkoj vojsci nema živahnosti ni oduševljenja, da njemački generali poznaju samo paradne vježbe, da su vješti samo spletkama i sablažnjivim moralnim zgodama u Dvoru. Maksimilijan Harden i pisci života "U malenim njemačkim posadama" navode se kao svjedoci tvrdnji, da u visokim vojenim krugovima vlada gnjiloća do korjena i da

nja hrana našem težaku, osim za težih ragja u polju,

kada mu se hoće jače pokrjepe, kuhana i začine, da

odoli jačemu trudu. Digni našemu težaku kruh, digao

si mu hranu i snagu. U Magjarskoj su bolje pogledali

na težaka. Tamo su odredili 600 grama žita dnevno

purala Fridrika Velikoga. Njemački bi se zarobljenici odlikovali potpunim nepoznavanjem ratnog položaja prijed treba imati na umu, da će se u krilu mičući se neprijateljskim položajima. I tako se da se tijem četama, čija se snaga slomila već o maradi umne skučenosti i nestašice kulture. Kaže se, lenoj Belgiji i o slabome Lüttichu, neće nikada moći oboriti Rusija. I o austrijsko-ugarskoj vojsci piše se zlo. K "pobunama", prouzročenim od nacionalnog sastava vojske, koja se sastoji od izvježbanih vojnika ali ne od pravih ratnika, pridolazila bi nestašica inicijative kod pojedinih zapovjednika, strah pred odgovornošću, potištenost nižih činova.

Prema ovim inferiornim protivnicima stoji slavna ruska vojska, najveća na svijetu, koja se bije skupa s najplemenitijim i najkulturnijim narodima Evrope za pravednu stvar. Ona stupa naprijed pod geslom svog previšnjeg vrhovnog zapovjednika: "U Berlin!" i poput lavine uništiće sve, što stoji pred njom, i osloboditi Evropu, koja stenje pod vojenim teretom. Dio brošire koji slijedi bavi se "obrazloženjem"

tijeh osnovnih stavaka.

Iz razmjera snaga zaraćenih vojski, iz bojnoga rasporeda Rusa i Francuza izvodi se bezuvjetna pobjeda Rusije i njenih saveznika. Pri tome se uzgred tvrgjave u Galiciji opisuju kao nedovoljne, utvrdna linija uzduž Mazurskih Jezera kao slaba i koja nije kadra ozbiljno da zadrži trijumfalni pohod Rusa.

Posebno poglavlje posvećeno je njemačkoj zračnoj floti. Priznaje se, da ova flota ima neku veću nadmašnost na području "sprava laganijih od zraka", ali se ona ne smatra opasnom. I u njemačkoj ratnoj mornarici ne može se reći, da sve ide dobro. Nepojmljiva sklonost Njemačke za topove malog kalibra na lagjama, nepovoljni položaj topništva, koji jako slabi bojnu vrijednost lagja, i drugi razlozi ne čine njemačku flotu opasnom. Bez obzira na ogromnu moć pomorske sile Engleske i Francuske, i ruska je flota, zahvaljujući iskustvu stečenom u rusko-japanskom ratu, svojim hrabrim posadama i ličnosti admirala pl Essena, barem ravna njemačkoj.

Očita nadmoćnost Rusije ide jednakim korakom i u pogledu ekonomijske snage. Zahvaljujući obilatoj žetvi u godinama 1909 i 1910, financijski položaj je izvrstan. Rusija ima najveće zalihu zlata u Evropi i raspolaže bezbrojnim financijskim poreznim izvorima. Snuju se zakoni o povišenju prihoda od duhana i rakije, Iz stana ratne štampe javlja se: U Galiciji Rusi | misli se o pobiranju ratnoga poreza. Povodom rata se ruski trgovinski obraćun radije valuta sigarno neće mnogo pretrpjeti. Ruska industrija, izuzevši industrijsko okružje Poljske, i ruska trgovina odlično izdržavaju svjetsku oluju, prouzročenu od Njemačke.

> Iza ove, brižno izragjene, prijatne slike dolazi izlaganje craim bojama ekonomijskih udaraca, koji prijete Njemačkoj i Austriji-Ugarskoj uslijed rata. Činjenica njemačkog zajma od pet miljarda, najvećeg unutarnjeg zajma, najboljim je dokazom o vanredno teškome položaju Njemačke. Strava u njemačkim bankama i štedionama i činjenica da su njemački državljani preopterećeni pristojbama, od značajne su važnosti. Uništenje njemačke trgovine i obrta jednako je neizbježno, kao što se ima očekivati glad u Niemačkoj. Njemački bankari počinju se ubijati, vojnici već gladuju, a miljuni su mirnih gragjana upropašćeni. Rat pri ovakim prilikama je pravo ludilo za Njemačku. Njeno pokazivanje sile prosto je pokazivanje očaja.

Austrija-Ugarska se nalazi u gotovo gorem položaju. Već prvih mjesecî rata potrošila je svu zalihu zlata Austrijsko-ugarske banke. Zbogom zlatna valuto!

Rastrojstvo, glad, pobune spremali bi se u Njemačkoj i Austriji-Ugarskoj.

pomnjiv čovjek - na gospodarsku zadrugu, te nakupovao puno žita, najviše ječma i kukuruza. Upitali ga, što će mu toliko žita na neveliki broj kućne čeljadi. On će ti: gojimo troje za slaninu, hoće se i njima brane — Uzmi, bolan ne bio, za krmke mekinja — rekoše mu — puno ti je jeftinije — Jok, jok! on će na to, u našoj kući nije običaja lučiti hranu, što je nama to i njima: spirina iz kuhinje od varenoga, za list i tikvinu, brašna, koje i nami za brašenicu, a ječma i kukuruza svaki je dan pred njima". To je nepametno, to ne smije biti nikada, a osobito sada, kada je kukuruz i ječam potrebit kao mana s neba, da se ljudi prehrane. Ko bi tako postupao nepametno, starija oblast mogla bi ga oštro

kazniti. Vlada je ovih dana preko gospodarskoga vijeća u Zadru razdijelila posve dobrih mekinja uz dosta umjerene cijene. Kako u Italiji neka se pokuša davati svinjadi za hranu trava djetelina, koja se u nas goji u obilnosti. Izreže se friška na sječkalicu i potrusi malo mekinjam. Još bolje odrezaka sladorne blitve, što je proljetos raspačavalo Vijeće u Zadru.

Treba dati reda krštenu i nekrštenu. Za ovo oskudno ratno doba vlada je hrvatska u Zagrebu odredila koliko se može davati na dan životinjam za najviše: konju 8 kg. sijena, 2 slame i 3 zobi; velikom govečetu 12 kg. sijena, 4 slame, 3 ječma ili kukuruza; krmku 2 kg. trave ili zeleni i 3 kg. fosija (mekinja) ovci 2 kg. trave i 20 deka ječma ili mekinja. Ako smo prisiljeni štediti na vlastitom grlu, zašto ne ćemo ustegnuti malo i životinji.

Nevolja gola najbolja škola. U nevolji smo, glad nam je na vratima, stisnimo se i pomanje kruhom! (Pučke Novine) D. F. Ivanišević.

Pomanje kruhom!

Od. kuge, glada i rata oslobodi nas Gospodine! vapi kršćanski narod u javnim molitvam pred Gospodinom. Krvav rat, dosada ovakav nevigjeni i neupamćeni, raspalio se je po svemu okrugu zemaljskomu: kužna bolest pojavila se je i raširila a svim zaraćenim državam, a eto nam i glada na vratima. Teško se je boriti i s jednim i drugim, ali ljućega dušmanina do glada neima. Lako je umrijeti, ali je teško

Ono, što se čita u knjigama Sv. Pisma, kada je nastao glad u zemlji Kananejskoj, kako je narod dolazio iz dalekih strana do gradova i tržišta, da kupi žita, hrane, a da ne skapa od gladi, eto se je iskolilo i na našim stranam. Od zagorskih sela, sa dalekih otoka vrvi svijet svaki dan u gradove do starije oblasti i vapi: daj nam kruha, da ne ginemo od

Ovo ti je na koncu zime, a gdje je dugo i gladno pramaljeće, do sredine ljeta do nove žetve, ko da odoli? Ko je na vrijeme nasuo ambare može prst u uho i zapjevati: Kraljeviću Marko! a ko je ostao bez zrna, zakukat ce: teško meni moja mila majko! Naši stari pametno su se vladali, prama broju kućne čeljadi kupili bi o Božiću ili kad je bilo u vakat najjeftinije, žita za čitavu godinu. U očenašu molimo: kruh naš svakdanji daj nam ga danas. Kruha ne smije pomanjkati u težačkoj kući a za sve ostalo lako se je proći Vrlo je pametno učinila ovih dana naša vlada videći oskudicu kruha, što je naredila, da se popiše po svim dućanim, skladištim, mlinim i kućam koliko ima još hrane, a da se vidi hoće li se moći izletiti do nove žetve. Carskom naredbom od 21 veljače tekuće godine mora svak prijaviti i kazati koliko ima žita, braš-

grlo, onaj, kojemu pretiče mora dati onomu kojemu ne dotiče, dakako uz pristojnu plaću. I ovo je sasvim razložito, pravo djelo kršćanske ljubavi: učini drugomu ono što bi tebi bilo drago, da se učini tebi, kad si u potrebi. Neka se niko ne šali, ova naredba prijeti oštrom zapelicom, svak mora po istini kazati do jednoga zrna koliko ima u kući, ništa se ne smije sakriti. Ako bi ko zatajio, pak se otkrila njegova varka, bit će osugjen na tamnicu od 1 sedmice do 6 mjeseci i globe u novcu do 2000 kruna. Ova je kazna za male vrijednosti, ali ako je zatajio hrane, koja prelazi vrijednosti od 500 kruna bit će dotični krivac kažnjen od 1 mjeseca do 1 godine dana tamnice, suviše do 20.000 kruna globe, a starija vlast u ovomu slučaju može zaplijeniti mu sve što nagje hrane u dućanu i razdijeliti megju pučanstvom, koje je oskudno. U pamet dakle, jer mogao bi se kogod ljuto opariti. Neka se pak niko ne plaši, da će mu se oduzeti hrana, što mu je od potrebe. Vlada hoće samo znati, komu treba, a komu ne treba hrane. Za to je popis.

Kada se sve ovo popiše, evo kako će se dijeliti: na svako grlo 240 grama dnevno brašna (mliva) ili 300 grama žita (nesamlivena). Prama tomu otpada za svaku osobu na mjesec kilograma 7 i zeru (0.2) više brašna, a ravnih 9 kilograma žita. Spali smo dakle na najubožniju mjericu, ali bolje je opet išta nego ništa. Kad su ljudi u Beču krojili ove naredbe razregjivali ove mjerice, rek bi da nisu mislili na težačku ruku već jedino na gospodu u gradu. U istinu vlastelinu u gradu, koji za svojom trpezom blaguje skoro svaki dan manistru u dobroj čorbi, meso sa prismokom, sira, voća a oblazne kadikad i sladokusariju, dosta mu je 1 četvrt kilograma kruha za dva obroka, objed i večeru, ali za jadnoga težaka druga se trpeza sprema. Komad kruha i glavica luka, na, te prema stanovitoj mjeri, koliko otpada na svako gucaj vina i krajina je mirna, ovo je obična svakda-

na glavu, dakle 18 kg. na mjesec, uprav dvostruko nego u Austriji. Nije ni to mastan zalogaj, ali sa libricu (1/2 kg.) kruha i štogod smoka opet bi težak mogao prokuburiti. Svakom je smoku poskočila strašno cijena, neka je barem kruha u dovoljnoj mjeri i cijeni. Naš zemeljski odbor u Zadru prikazao je odmah ministarstvu u Beču potrebu da se pučanstvu u Dalmaciji, koje je skoro sve težačko, poveća ova mjera kruha kao u Magjarskoj; namjestnik grof Attems, koji se puno briga za naše potrebe, podupro je tu molbu, pak se uhvamo da će biti uslišana. Kroz to neka se svak mjeri na svojem kućnom

pragu. Nije pivo pošto prije bilo! U nekim kućam nikakove pomnje ni štednje u kruhu. Brašenica od jutra do mraka stoji na stolu. Odreže u jutru domaćin okrajak za u torbicu, da ponese u polje; maši se više puta stopanjica, da dade djetetu, ubogu; popne se dijete, zadrne koru ili razdrobi sredinu pupu; dolibi se gladna mačka i zagrize; skokne koka i čokne kljunom; ona je brašenica na potarluku čitav dan svakomu, krštenu i nekrštenu. Iza večere ni mrvice od nje, a da je pomnje i štednje mogla je zaleći i za

Još jedna napomena. Naš se težak slabo vlada i u gojenju blaga osobito svinjadi, nepametan je i rasipan preko mjere. Istina je, slanina mu je glavna začina, ali kada bi on točno izračunao koliko na današnjoj skupoći potroši na mekinje, ječam i kukuruz, što siplje preko godine u krmka, dok ga utovi, uvidio

bi da je na maloj koristi. Došao neki domaćin — inače vrlo uredan i

nieste dei propri oligazioni contro rtizzazione, alle endi, Vita, Ace Agenzia Prinali di Trieste.

Brošira svršava ovijem riječima: "Ruske vojske | bito velika. Mnogo više štete pretrpjele su neprijatelji rusko zlato jamstvo su da ćemo mi Rusi i naši saveznici izaći pobjedonosni iz ove borbe naroda, kojoj nema ravne od početka svijeta. Mi ćemo skupa s Evropom donijeti svijetu mir i oslobogjenje Slavenima. Na našoj je strani istina, moralna snaga i vojena moć. Naprijed dakle za načela, stara već više vjekova, kojima je ruski narod tečajem duge svoje povijesti ostao vjeran! Za istinu, za potlačene, za domovinu, protiv sile!"

Ovo je u kratko bitni sadržaj ovog pamfleta. Rusija, šireći ga, misli da će koristiti svojoj stvari.

RAT. Bojevi u Boki.

Čitamo u bečkom "Fremden-Blattu" "J. N." primili su od jednog pomorskog vojnika ovaj interesantni izvještaj o bojevima u Boki

U Boki Kotorskoj, radi koje se vodi živa borba, nastala je neka stanka, koju kad i kad prekidaju mala čarkanja i okršaji sa predstražama. Sve što se dosad zbilo u ovom po Monarhiju tako važnom zalivu, bilo je od manje vrijednosti; a steklo bi valjda iznova neku važnost, kad bi Francuzi i Crnogorci ponovo zapodjeli svoje neuspješne operacije. Radi toga sasvim su umukli topovi na lagjama, što su od posade u Boki; rijetko se kad dogodi, da jedna ili druga lagja ispali koji hitac na neprijateljeve pozicije ili odbije već vrlo rijetke pokušaje Crnogoraca da napanu. Ova stanka ne može, naravno, da traje bez prekida. O svim ovim dogagjajima prodrle su po kadkad vijesti u javnost. Ali što se iz njih doznalo, bijaše većinom nepotpuno, osobito ono što se odnosilo na znamenitost naše ratne mornarice i na njeno odlično sudjelovanje u tim operacijama. Naša ratna mornarica izvršila je tamo dolje znatnih djela i dosad je sjajno ispunila ono što se od nje tražilo.

Borba protiv neprijateljevih pozicija na Lovčenu započela je skoro pošto je stiglo navještenje rata od Crne Gore. Ali brzo razne su prilike zahtijevale da se krepko podupru naše tvrgjave, kako bi se mogle da brane od neprijatelja. Položaj se mogao promijeniti jedino sudjelovanjem naših ratnih lagja.

Poslije trodnevna bombardovanja svi neprijateljevi topovi bili su uništeni i odnosna momčad, koja se sastojala jedino od Crnogoraca, pretrpjela je strašnih gubitaka. Neprijateljska vatra, poslije ta tri dana, bila je skoro sasvim umukla i ograničavala se na okršaje sa predstražama. Pokušaj da se učine nesposobnim za boj naše obalne utvrde, bio se Crnorcima sasvim izjalovio, a tim i zapremljenje Boke koje su oni namjeravali da izvedu. Poslije ovog prvog bombardovanja ušlo je u Boku nekoliko naših ratnih lagja i torpedača, s jedne strane da radi francuske flote nagju u Boki svoje uporište, s druge strane da stanu na put bud kojem crnogorskom nasrtaju. Borba oko posjeda Boke bijaše, kako se po sebi razumije, već započela. Od sredine augusta do konca oktobra nije bilo ništa izvanredno da se zapiše. Za to vrijeme naše su budne ratne lagje redom osujećivale namještanje i utvrgjivanje crnogorskih baterija na Lovčenu; tako i naši aeroplani, koji su se u to doba nalazili u Boki, izvrsno su djelovali svojim izvidničkim ljetovima put Crne Gore pa sve do izviše Arbanije, pri čemu su više puta bacali bombe na Bar i Cetinje, koje su neprijatelju nanijele nekoliko štete.

Pri početku oktobra započelo je mutno vrijeme, koje je sakrivalo ernogorske operacije. Izvidničkim ljetovima bilo je poznato zapovijedajućoj vojenoj vlasti u Boki, da su Francuzi iskrcavali u Bar topove i municije. Ta se operacija nije mogla da osujeti. Radi toga očekivalo se, da će prije ili poslije započeti sa crnogorskih brda žestok artiljerijski napad i tim više, što radi maglovita vremena nijesu mogla da se ustanove i bombarduju mjesta, gdje se neprijateljeve baterije bijahu zagradile. I uprav oko polovice oktobra preduzet je napad sa ernogorskih planina. Dne 18 oktobra Crnogorci i Francuzi koji su se nalazili kod neprijateljskih pozicija, otvoriše žestoku artiljerijsku vatru, koja je potrajala do blizu podne. Poslije ovoga napada, očekivao se za narednih dana drugi još žešći, koji je doista sutri dan i započeo. Neprijateljske baterije otvoriše dne 19 oktobra vatru sa četiri pozicije. Naši im topovi odgovoriše. Boka je tutnjila od topovska gruvanja sve do Novoga i Oštrog rata, i strašno bijaše gledati, kako su tanad praskala. S naše strane hici su se ispaljivali jedan za drugim i nanosili su strašnih kvara neprijateljskim pozicijama. U hombardovanju učestvovahu, osim obalnih tvrgjava, sve ratne lagje što se naližahu u Boki.

I ratnim lagjama bilo je više taneta namijenjeno. Ali bijahu odveć kratka i padahu većinom u more na sto metara daleko od cilja. Kanonada dneva 19 oktobra bila je vrlo živa; izbačeno je tamo i amo kojih 5000 hitaca. Šteta na našoj strani nije bila oso-

Život na sjevernom bojištu iz pisma jednog našeg natporučnika*)

5 marča 1915.

"Dragi doktore!.. "Što sam sve prošao i doživio počam od zadnjih januara do oko polovice februara, vjerujte mi, izgleda mi sada sve ko jedan san. Ja druge prispodobe u svojoj pameti ne mogu naći. Više nego jednu noć marširali smo, gazeć neprestano u snijegu preko koljena, a na mjestima u uvalama i gudurama — koje sn pod snijegom izgledale ravne ko daska i preko pasa. O brcima i bradi visjeli su debeli trakovi leda. Doduše imali smo "Schneehauben", (kape za snijeg) ali ove tako ugriju, kad se ide, da si bio prisiljen, da barem lice otkriješ na momente, a zašt tiš samo stražnji dio glave. Ovim istim časom, odmah bi se stao pojavljivati led na licu. Led je bio svukud debeo, da si mogao mirne duše proći preko svake vode. Jedino gdje je voda brza, razumije se, da je led bio tanak ili nikakav, a onda trebalo je gaziti. Sva sreća, da smo sa strane države opskrbljeni dobrom i svakovrsnom obućom, pak je ovo sve malo smetalo. Hodilo se je naprijed!

Spavalo se je, kako se je moglo. Vjerujte mi, malo obnoć. U ovom pravcu jednaka je stvar i sada. Evo i ovo Vam pismo pišem poslije ponoći. Rusi naime gotovo uvijek noć izabiru za svoja preduzeća, da napadnu naše strijeljačke jarke. Da se osujeti svaki

uspjeh, mora da većina bude uvijek budna. Svakakvih sam skrovišta doživio. I lijepih, i prostranih i obratno. Bilo je pak noću, kad i nije bilo nikakvog skrovišta, jer ili smo se makli i došli docna na novi položaj, da se do noći uzmogne napraviti jama i pokriti, ili smo u tom bili zapriječeni od neprijateljske vatre. U ovim slučajevima nije preostajalo druge, nego učiniti male jame onako na božju, pak ipak toliko, da je dostatno, da te otpravi sa lica zemlje.

ske pozicije; ipak sutri dan one su nanovo stale da pucaju. Oko 28 oktobra neprijateljska vatra bila je skoro sasvim umukla, neprijateljske baterije bijahu uništene a Crnogorci i Francozi izgubiše velik broj svojih boraca. Poslije ovih žestokih bojeva nastade mir. Od vremena do vremena još se pucalo iz kojeg nanovo namještenog topa na naše pozicije, ali glavna snaga bijaše već slomljena. Francuzi koji bijahu ostali živi, povukoše se radi velike studeni, te sada sve miruje na sniježnim planinama.

Glavni udarac, što ga Crnogorci zajedno s Francuzima izvedoše protiv Boke, odbijen je, pa se mora još jednom konstatovati, da glavni dio u uspjehu ove obranbene akcije pripada našim ratnim lagjama, jer su one uvijek uništavale svojim dobro nanišanim hicima neprijateljske pozicije. Zato naša ratna mornarica, premda se u ovom ratu nije sasvim ulo žila, pokazala je ovom akcijom i poznatim junačkim djelima krajem decembra, svu svoju veliku vrsnoću.

Gubici Trojnoga sporazuma na moru.

"Times" objavljuje popis gubitaka Trojnoga sporazuma na moru. Taj je popis nepotpun, jer ne spominje "Audacious" niti gubitaka kod Helgolanda, ali je ipak zanimljiv, jer iz njega proizlazi, da su Englezi mnogo više izgubili od Nijemaca.

B jne lagje :

Bulwark (lagumana) 26 novembra 1914, tona 15.000. Formidable" (torpedom) 1 januara 1915, tona 15.000. Krstarice:

Amphion" (lag.) 6 avgusta 1914, tona 3.400. Pathfinder" (terp.) 5 septembra 1914, tona 2.940. Pegasus" (od topova) 20 septembra 1914, tona 2.135. Aboukir" (torpedom) 22 septembra 1914, tona 12.200. Cressy" (torpedom) 22 septembra 1914, tona 12.000 Hogue" (torpedom) 22 septembra 1914, tona 1200 .Hawke" (torpedom) 15 oktobra 1914, tona 7.300. "Hermes" (torpedom) 31 oktobra 1914, tona 5.600. "Good Hope" (od top.) 1 novem. 1914, tona 14.000. Monmouth" (od topova) 1 novem. 1914, tona 9.8 0. "Pallada" (ruski) (torp.) 1 oktobra 1914, tona 7.775. Jemčug" (ruski) (torp) 28 oktobra 1914, tona 3.050. "Takatschiho" (jap.) (lagumana) 17 okt. 1914. tona 3.700. Topnjače:

"Speedy" (lagumana) 3 septembra 1914, tona 820. Niger" (torpedom) 11 novembra 1914, tona 810. "Zélée" (franc.) (od topova) 28 oktobra 1914, tona 680. Donec" (ruski) (od topova) 29 oktobra 1914. tona 1.200. Kubanec" (ruski) (od topova) 29 okt. 1914, tona 1.200. Torpedni razbijači:

Shirotaye" (jap.) (nasukao se) 4 sept. 1914, tona 380. "Mouquet" (franc.) (od topova) 28 okt 1914, tona 303. I'odmornice:

E 3" (engl.) (razorena) 18 oktobra 1914, tona 725. D 5" (engl.) (lagumana) 3 novembra 1914, tona 550. "Curie" (franc.) (razorena) 14 novem. 1914, tona 398. "Saphir" (franc.) (nasukala se) 17 jan. 1915, tona 390. Torpeduče

,347" (franc.) (sukobom) 9 oktobra 1914, tona 98. .338* (franc.) (sukobom) 9 oktobra 1914, tona 97. " (franc.) (izgubljena) ? januara 1913, tona ? "30" (jap.) (lagumana) 11 novembra 1914, tona 110. Naoružane pomoćne krstarice :

Oceanie" (nasukala se) 8 septembra 1914, tona 7.333. Rohilla" (lagumana) 30 oktobra 1914, tona 4.240. Viknor" (nasukala se) 14 januara 1915, Idna 2.960. Clam Mc. Naughton" (izgubljena) ? februara 1915,

"Prut" (ruski) (nasukala se) 29 oktobra 1914. Usve 35 lagja od ukupnih 158.000 tona.

Česte željezničke nesreće u Rusiji.

Petrograd, 13. Ruski listovi donose skoro danimice vijesti o neobično mnogo željezničkih nesreća. Pri jednoj ovakoj nezgodi, koja se dogodila posljednjih dana, skoro da nije zaglavio ministar unutarnjih poslova Maklakow. Uzrokom tijeh nezgoda smatra se odviše velika opterećenost jednotračnih pruga.

Zatvoreni brodovi u Crnom Moru.

Lyon, 13. "Le Republiquen" javlja iz Pariza: Francuski "Lloyd" javlja, da je od početka rala s Turskom 11 engleskih, 27 ruskih, 5 belgijskih, 12 grčkih, 9 talijanskih, 2 švedska, 10 rumunjskih, 2 danska, 1 holandski, i bugarski i 5 francuskih brodova zatvoreno u Crnom Moru.

Kako su se u Czernowitzu za ruske najezde spasavali od pljačkanja.

Beč, 12. Iz stana ratne štampe javlja se: Za posljednje ruske najezde u Czernowitzu moglo se izbjeći pljačkanju privatnih stanova od strane ruskih vojnika na način, da bi dotične stranke posredova-

uz vatru proboraviti noć, kako to čine naši seljaci, kad su na putu i čekaju koga, ili ne mogu naprijed radi nevremena. Vrebali smo pak na svaku priliku, te čim bi dopustila neprijateljska vatra, odmah bi se latili našeg orugja, da napravljamo, odnosno poboljšamo naše zaštitne opkope i kućice. U ovom pravcu postali smo Vam više majstori. Da vidite samo, kako je zgodna kućica, gdje sam smješten sa majorom i tel fonistima. Sva je pod zemljom, izuzevši prednji dio gdje su vrata. Da se zaštitimo protiv vlage, sva je obložena slamom, a unutra nam gore 2 male zgodne peći, tako da i ne ćutimo zimu.

Koliko mi oficiri, toliko i momčad opskrbljeni smo pak sa svačim: i odjećom i obućom i hranom. Ja sam ne znam, što ću i kako ću sa toliko stvari. Hotio bih naime, ako ostanem na životu, od svega uzeti po nešto i donijeti sobom na uspomenu, a ne znaš, kako ćeš sve nositi. Neke stvari ne vrijede ništa, priznajem, ali kad pomislim, koliko će mi i koliko uspomena probuditi u životu, kad ih vidim, ne da mi se nikako, da se od njih odijelim.

Sto se tiče samih ratnih dogogjaja, ja ti nijesam u stanju to opisati. To se samo ćuti, a ne da se na papir staviti. Promisli, sjediš zaklonjen sa svih strana, pak i više glave, a oko tebe i više tebe eksplodiraju šrapneli i granate... Slušaš, mučiš, pripravan si na sve, ali ipak u srcu se nadaš, da u tvoje zaklonište neće doći nikakav "Volltreffer" (pravi pogodac). Ako ovaj doleti, izgubljen si. situaciju. Vanka si. Skrovišta nemaš drugoga, nego samo kakvu jamu, guduru ili uvalu - ali ne pokrivenu, a oko tebe, i više tebe gromovi pucaju. Ovdje ne treba nikakvog "Volltreffera", da se o tebi kaže: - Bio je - Napokon ima i treća, kad

nema nikakva zakloništa, a ti stojiš u kiši šrapnela

i kugala. Doduše ovo zadnje nije duga trajanja, ali je

njem tamošnjeg odvjetnika Novoserela položile 400.000 kruna za gradskog zapovjednika, za koju bi svotu onda dobile štampanu, od gradskoga zapovjednika i gradskoga načelnika potpisanu objavu, koja zabranjuje ruskim vojnicima, da prekorače prag dotičnog stana bez naročita dopusta gradskog zapovjednika. ova bi se objava pribila tada na vrata ovako zaštićenog stana, a bila bi providjena imenom stanarevim.

Objava je glasila ovako: "Ovaj stan stoji pod vlastitom zaštitom ruskog vojnog zapovjednika. Ruski vojnici mogu prekoračiti prag ovog stana samo u slučaju, ako dobiju vlastoručnim potpisom gradskoga zapovjednika providjeni dopust. U Czernowitzu 14 novembra 1914. Pukovnik Dreher, graski zapovjednik. Bocanea, gradski načelnik. – Žig: Gradska uprava Czernowitza".

Osuda engleskih prijetnja zarobljenoj momčadi njemačkih podmornica.

Kako "Grazer Tagespost" javlja, stockholmski list "Dagens Hyheter" obara se na izjavu engleskoga admiralstva, da će se preduzeti naročite mjere protiv zarobljene momčadi njemačkih podmornica. List veli, da se tom okrutnom novinom u povijesti ratovanja htjelo da osveti momčadi, kada odgovorna mjesta ne mogu da dogju do uspjeha. Te će mjere uz to ostati bez ispatka. Posade podmornica znaju, da su izložene većoj opasnosti nego li ostale posade. Posada njemačke mornarice neće se preplašiti ni prijetnja, da im nema oproštaja, dopanu li Englezima u ruke; ali saveznici neka ne zaborave, da se 800.000 njihovih ljudi, počevši od prostoga vojnika pa do generala, nalaze u njemačkom sužanjstvu, dok oni imaju samo nešto preko 100.000 njemačkih zarobljenika. Kada bi se preduzele kakve mjere protiv ratnih zarobljenika, Njemačka bi mogla zadati najteži udarac.

Telegrami Uredništva.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

RAT.

Naši bojevi u ruskoj Poljskoj i Galiciji.

BEČ, 16. Službeno se objavljuje 16 marta: Napadaji ojače neprijateljske pješadije na naše položaje na istok Sulejowa i kod Lopuszna, na frontu u Poljskoj, bili su odbijeni. Isto se tako izjalovilo više noćnih napadaja, koje su Rusi izveli u kraju kod Gorlice. Pri odbijanju tijeh napadaja naše je topništvo svojom vatrom s boka iz najbliže daljine nanijelo neprijatelju teških gubitaka. U Karpatima se na većemu dijelu fronta i dalje bio samo topovski boj. I na položajima na sjever uszočkoga klanca nakon dogogjaja, koji su se zbili 14 o. m., razmjerno se mirovalo. Neprijatelj je pretrpio u borbama toga dana teških gubitaka; od prednjih ruskih odreda bila su uništena dva bataljuna, a zaplijenjeno je-

danaest mitraljeza.

U kraju na sjevero-zapad Wyszkowa naši odjeljci zauzeše jedan vis, zarobiše 380 momaka i sadržaše osvojenu poziciju unatoč ponovljenim ruskim protunapadima. Bitka na jug Dnjestra još traje. Pokušaj Rusa da prodru sa jakim snagama na visovima na istok Ottynie pravcem na Kolomeu, bio je odbijen u višednevnim žestokim bojevima a sa velikim gubicima po neprijatelja. Pošto su mu stigla nova pojačanja, jučer je neprijatelj ponovo provalio na tim visovima i triput je popodne napao gustim masama nogu umre od otrovanja krvi 14 decembra 1914 u naše snage koje su tamo bile, ali je iznova imao teških gubitaka. Pješadijska pukovnija Dankl br. 53 junački je izdržala po više puta juriš nadmoćnih neprijateljskih snaga. Švi su napadi bili krvavo od-

Zamjenik poglavice generalnog štaba v. Höfer podmaršal.

Bojevi njemačkih četa. Zarobljeno 2000 Rusa.

BERLIN, 16. Wolff Bureau javlja: Veliki glavni stan, 16 marča. Zapadno bojište.

Engleska pozicija na visu kod St. Eloi-a, na jug Ypres-a, oko koje se od prekjučer boj bio, u našim je rukama. U Champagni francuski djelomični napadi razbiše se sa teškim gubicima. Na sjever Beausejour-a naše čete oteše Francuzima više opkopa. U Argonnama i na pojedinim mjestima u Vogezima bojevi se prosljegjuju.

Sto sve čovjek pri ovim situacijama misli, ja ne znam. S jedne strane je miran, ne imponira mu ništa; postane neka vrsta "Übermensch-a", (natčovjek) dok s druge strane njegov nagon samoodržanja nije u njemu bio nikad toliko i do toga stepena razvijen kako u ovim momentima. Najbolji je dokaz to, kako se ljudi bacaju na zemlju i skrivaju automatski u ovakim prilikama. Sve hoće da ostane na životu. U istinu pak, i bila bi grehota umrijeti iza svega ovoga, što se je vidjelo i doživljelo, a bogme i na svojim plećima okušalo.

Svakako moram da istaknem, da su naši ljudi mirni i hladnokrvni, kao da su Englezi. Nema traga onoj južnjačkoj plahosti i nestašnosti. Nema sumnje, druge prilike napraviše i ljude drugim! Ja im se divim, kad promislim, što su sve morali podnijeti i izdržati. U mojim su očima ogromna većina njih pravi junaci. Više nego jedan od njih proboravio je više satova sakriven i zaklonjen samo u snijegu, a od neprijatelja udaljen niti 20 koraka. Ovo je bilo, kad smo činili napadaje i protunapadaje bajunetama. Ovo je, moj doktore, strašno; tek kad progje sve, kad se sve umiri, a na bojištu same lješine leže, vidiš, kako strašan i bijesan može čovjek da bude. Ovdje dogje do potpunog svog izražaja!

Rusi, s kojim smo mi došli u doticaj, pokazali su se odvažnim i srčanim. Ima ih svakojakih, i takovih, koje ne bih želio ni u mirno doba sresti. Kod većine pak vanjski je oblik simpatičan. Lijepa čeljad. Kad ih se zarobi, čitaš im na licu zadovoljstvo i blaženstvo. Nije čuda; znadu, da im se kod nas više ne će ništa dogoditi. Dobro se razumiju s našim vojnicima koji se prema njima baš kavalirski ponašaju. Treba priznati, da i oni jednako s našim postupaju. To obznali smo po nekim našim ranjenicima kojima su Rusi već bili zavezali rane i pomogli ih, a razumije se — i zarobili. Poslije smo ih mi isti dan osloIstočno bojište.

Na obe strane Orzyca i na sjevero istok Prasznysza ruski su napadi bili svuda odbijeni. Osobito žestok bijaše boj oko Jednorozeka; tu smo zarobili 2000 Rusa.

Englesko admiralstvo saopćuje, da su engleske krstarice "Kent", "Glasgow" i pomoćna krstarica "Orama" naišle u Tihom Oceanu kod otoka Juan Fernandeza na njemačku malu krstaricu "Dresden". Poslije kratka boja "Dresden" se radi eksplozije u odsjeku za municije, zapalile. Posadu bili bi engleske krstarice spasle.

Vrhovna uprava vojske.

Krstarica "Dresden" rinuta g. 1907, duga met. 118, široka m. 13,5 tone met. 5.1 razmještaj ton. 3650; pokretna snaga označ. konjskih snaga 15.100; brzina 24 uzla.

Sedam velikih lagja englesko-francuske flote oštećenih od Dardanelskih topova.

CARIGRAD, 16. Po sigurnim obavijestima sedam je velikih ratnih lagja englesko-francuske flote ozbiljno oštećeno. "Agamemnom" očekuje se u Malti radi popravaka. Popravci na lagji "Jean Bart" imali bi svršiti u maju. Broj mrtvijeh i ranjenijeh mnogo je veći od broja saopćena od protivnika.

Linijski brod "Agamemnon"; rinut god. 1906, dug met. 125, širok m. 24, tone met. 8.2, razmještaj ton. 16.500, pokretna aga označ. konjskih snaga 17.445, brzina 18 uzlova.

Linjski brod "Jean Bart"; rinut god. 1911, dug met. 166, široka m. 27, tone m. 9, razmještaj, ton. 23.467, pokretna snaga označ. konjskih snaga 42.000; brzina 22 uzla.

Gubici engleske trgovačke mornarice po njemačkoj statistici.

BERLIN, 16. Naprema službenoj statistici engleskog Admiralstva, u kojoj je konstatovan gubitak 87 trgovačkih lagja, novine doznaju sa obaviještene strane, da su gubici uistinu mnogo veći. Broj izgubljenih lagja iznosi 124; k tome treba dodati 47 ribarskih parnih brodova, tako da ukupni gubici engleskih trgovačkih brodova iznose 171 brod.

Mjere u Rusiji da se opskrbi vojska.

PETROGRAD, 16. Ministarsko vijeće odlučilo je, da ovlasti vrhovne zapovjednike svijeh vojenih kotara, neka utvrde najviše cijene za živež, eventualno neka ih prisilno uvedu za vojsku.

Ranjeni i poginuli vojnici

Iz vjesnika o ranjenicima i bolesnicima br. 244, 245, 260, 262, 275, 276, 277. Jurić Mate, pješak, dom. pješ. reg. br. 6; 12

kump., rogjen u Oklaju g. 1891, ranjen. Plančić Josip Petar Nikolin, pješak, dom. pj. reg.

br. 37, 4 kump., rogjen u Staromgradu na Hvaru g. 1884, poginuo 10 sept. 1914. Protić Frano, pješak, pješ. reg. br. 22, 2 kump.,

rogjen u Blatu, umre od tifusa 22 decembra 1914 u prić. bolnici u Nagykanizsi; sahranjen u tamošnjem rimo-katoličkom groblju, 7 skup, u grobu br. 27. I. Radanović Lazo, kočijaš, planinskoga etapnoga

trenskoga odreda br. 18, umre od tifusa 16 dec. 1914 u prič. bolnici u Brodu; sahranjen u tamošnjem vojničkom groblju u grobu br. 167.

Rožić Mijo, pješak, dom. pješ. reg. br. 37, 4 kump., rogjen u Trogiru g. 1882, ranjen u desnu prić. bolnici u Brodu, sahranjen u tamošnjem vojničkom groblju u grobu br. 166.

Jakovijević Ivo. civilni radnik, rogjen u Baračima g. 1854, umre od srdobolje 12 decembra u prić. bolnici u Brodu; sahranjen u tam. vojn. groblju u grobu br. 171.

Marié Tomo, gonjač, ranjen u obim nogama umre od gubitka krvi 16 novembra 1914, u poljskoj bolnici br. 1/13; sahranjen u tamošnjem groblju u

Bulić Frane, pješak, dom pješ. reg. br. 37, 1 kump., rogjen u Modriću g. 1892, umre 23 decembra u prič. holnici u Belovaru; sahranjen u tamošnjem groblju Sv. Andrije u grobu br. 20.

Dragić Jovan, civilni kočijaš, umre od trbušnog tifusa 16 novembra u prič, bolnici br. 1/15; sahra-

Svilić Špiro, civilni sluga, umre od trbušnog tifusa 19 novembra u prič. bolnici 1/15, sahranjen

Cajkošić Petar, civilni radnik, rogjen u Opancima g. 1863, umre od upale pluća 15 decembra u

bodili, a Rusi ne imali vremena, da ih sobom ot-

Ruska artilerija puca precizno, i sve ondje, gdje

oni hoće. Sva sreća, da čuješ prije hitac, a onda neku vrstu cvilenja metka po zraku, te za tim eksploziju. Ovo traje nekoliko sekunada, te tako imas vremena, da se sakriješ i zavučeš glavo, koliko možeš više, u zemlju. Osim toga mnogo im metaka ne eksplodira. Krepaju u snijegu. Uslijed ovoga i naši su gubici od artilerije minimalni, gotovo nikakovi.

Početkom februara, tri dana jedan za drugim, baš su pucali na naše položaje kako ide, i treba uprav u času, kad su nam naše "Fahrküche" (putne kuhinje) htjele donijeti hranu; tako da smo dosli do zaključka, da su nam Rusi zavidili našu opskrbu te iz zavisti ne dopustili, da se mesa i čorbe okusimo. Nije smetalo ništa, jer smo imali izobilja

Utisak je "Maschingewehre" strašan. Kad one djeluju sve miruje. I prijatelj i neprijatelj. Niko ne podiže glavu iz zakloništa. One treba da odmah mnijenjaju položaj nakon malo hitaca, jer neprijatelj stane mlatiti artilerijom ko lud u onom pravcu i put onog položaja, odakle "Maschingewehre" pucaju.

Kad se sve ovo sastane, i u ljuti se koštac uhvate i vlastite i protivničke puške, "Maschingewehre" i artilerija, onda ti izgleda konac svijeta, i ko da će se više tebe nebo prolomiti, a zemlja pod tobom prosjesti. Šutiš i mučiš i čekaš mirno svoju sudbinu. Kad progje sve, te promišliš na sve, vjerujte mi, ponovno vam kažem, čini vam se, da je to bio sve jedan san"...

*) Gosp. savjetnik Zem. Suda u Zadru d r Ignjat Katalinić primio je sa sjevernog bojišta od prijatelja natporučnika ovo vrlo interesno pismo, koje je na našu želju stavio vrlo učtivo nama na raspolaganje. Iz pisma donosimo ono što može da više zanima naše čitatelje. (Op. Ur.)

tvrgjavno groblju u Lar

11 kump. upale plu Szegedu, Mili

cima g. 1 1915 u b njen u ta Pop 22/15 rog bolnici bi

groblju u Lak kump., ro 9 januara njen u ta Zaroblje

Bači kump., ro Bali rogjen u Cori

razr. 3 ku rogjen u Zarobl Izpol

Orou Izpor Drak Kap Polet Iz p Baje Bilic Blask drovac) 18

Bodr

Bulo

Cvike

Dum

Dunj bolnici u Masl Parle DF

Pokraji: ratuil Megju na polju najžurnijih sobnost za zadatka, di blagotvorne ljelim ili o

nog polja,

stanu time

vima društ

Zama resi skopča gova znam nastojanja janja dodu postoji ozb e s tim pr potpuno se sire akcije voljne da p su zato i s Velika gospodarstv

postizavanje

iznad okvir ne samo o namaknuće koliko drža I u di Stete, koje odstrani, ili godina; nel pak će se (stitucije za cije zameti ovom pogle

da akcija i krajinama Osnova je utvrgjena, radnje. Po akciju ova Predm 1. djel ranjenih rat čnim zavod

čilištima, na va, kako da mogućeg vi 2. star za izučavan na njihovo 3. pos

Pri toi duzmu inici da se svako nas izražava u općenitoj U mno mora račun

gana civilne pokrajinske osiguravanje osobito raču aparat, nam staranja, koj evero istok Praszbijeni. Osobito žetu smo zarobili

da su engleske omoćna krstarica kod otoka Juan aricu "Dresden". adi eksplozije u lu bili bi engleske

uprava vojske.

net. 118, široka m. 13,5 snaga označ, konjskih

rancuske flote

h topova. obavijestima seo-francuske flote čekuje se u Malti Jean Bart" imali anjenijeh mnogo

od. 1906, dug met. on. 16,500, pokretna 8 uzlova. 1911, dug met. 166, 467, pokretna snaga

nornarice po

noj statistici enstatovan gubitak sa obaviještene veći. Broj izgureba dodati 47 ukupni gubici 171 brod.

bi vojska. vijeće odlučilo

svijeh vojenih za živež, even-

vojnici a i bolesni-75, 276, 277.

reg. br. 6; 12 ak, dom. pj. reg. lu na Hvaru g.

or. 22, 2 kump., cembra 1914 u u tamošnjem obu br. 27. l. skoga etapnoga

isa 16 dec. 1914 u tamošnjem reg. br. 37, 4 ranjen u desnu

amośnjem vojogjen u Baraecembra u prić. vojn. groblju u

cembra 1914 u

obim nogama 914, u poljskoj jem groblju u

reg. br. 37, 1 e 23 decembra u tamošnjem

r. 1/15; sahrae od trbušnog

re od trbušnog

ogjen u Opan-5 decembra u

15, sahranjen

ih sobom otsve ondje, gdje

c, a onda neku tim eksploziju. imaš vremena. možeš više, u ne eksplodira. su gubici od

in za drugim, o ide, i treba küche" (putne sino došli do avidili našu e mesa i čorimali izobilja

an. Kad one atelj. Niko ne a da odmah jer neprijatelj praveu i put

pucaju. uti se koštac schingewehre" ta, i ko da će a pod tobom svoju sude, vjerujte mi, je to bio sve

r Ignjat Katalinić čnika ovo vrlo inučtivo nama na

tvrgjavnoj bolnici u Risnu; sahranjen u tamošnjem | nih, pogotovo neophodno potrebitih pomoćnih sred- | lista "Oesterreichischer Volkswirt" g. Walther Federn

Larić Josip, pješak, dom. pješ. reg. br. 37, 11 kump., rogjen u Suhom-Dôcu g. 1890, umro od upale pluća 2 januara 1915 u gradskoj bolnici u Szegedu, sahranjen u tamošnjem centralnom groblju.

Miličić Petar, trenski vojnik, rogjen u Bošnjacima g. 1891, umro od trbušnog tifusa 5 januara 1915 u bolnici za kužne bolesti u Verszeczu; sahr njen u tamošnjem općemu groblju u grobu br. 8.

Popović Savo, civilni kočijaš, trenske etape br. 22/15 rogjen u Gradištama g. 1896, umre u poljskoj bolnici br. 1/15, 26 decembra 1914; sahranjen u groblju u Iloku.

Lakić Spasenija, pješak, pješ. reg. br. 22, 1 nakn. kump., rogjen u Skradinu g. 1892, umre od sušice 9 januara 1915 u prić. bolnici u Kaposzvaru; sahranjen u tamošnjem južn groblju u grobu br. III, 351.

Zarobljeni mornari ratne lagje "Zenta" koji se sada nalaze na Cetinju.

Popune popisu gub. br. 37.

Bačić-Posinak Ivan Petrov, mornar 3 razr. 5 kump., rogjen u Blatu, 1892.

Balikas Leonardo Stipin, grijač 1 razr. 13 kump. rogjen u Sibeniku 1890. Corić Mate Ante Ivanov, nakn. prič. mornar 3

razr. 3 kump., rogjen u Vodicama 1888. Kurtin Mate Lovrin, mornar 4 razr. 5 kump.,

Zarobljeni vojnici koji se nalaze u Nišu. lz popisa gub. br. 134 od 1 marta 1915.

Bujanić Stevo. Orovac Stjepan.

rogjen u Zadru 1888.

Iz popisa gub. br. 135, od 2 marta 1915. Bjedov Stevan, rogjen u Mokrom Polju. Drakulić Stevo.

Kapinorić Antun. Poleta Jovo.

Sako Marko d.r, pješak.

Iz popisa gub. br. 136, od 3 marta. Bajenić Jovan, pješak.

Bilić Nikola, pješak. Blasković Mato, rogjen u Skenderovcima (Skendrovac) 1874.

Bodrog Luka, pješak. Bulović Marko, pješak. Cviković Sava, pješak.

Dumuza Juraj, kapural. Dunjuk Pava, pješak, rogjen u Vrlici, (u 1. prič. bolnici u Nišu.)

Junjić Ante, pješak, rogjen u Folju. Maslav Ivan, pješak. Mutković Antun, kapural. Pavlonić Obren, pješak. Radonić Lazar, pješak.

DALMATINSKE VIJESTI

Pokrajinsko povjerenstvo za staranje oko ratnikâ koji se vraćaju u domovinu.

Megju zadacima što se u sadašnje doba nameću na polju ratnog staranja jedan je od najvažnijih i najžurnijih onaj, koje ide za tim, da se uspostavi sposobnost za rad iznemoglih ratnika. Cilj je naime ovog da mu se spasi život, bila su bezuspješna. Danas mu zadatka, da se, na dopunu providjenja ratne uprave i je bio lijep pogreb. blagotvorne djelatnosti Crvenog Krsta, pomogne obo-Jelim ili ozlegjenim ratnicima koji se vraćaju sa bojnog polja, e da iznova steku radnu snagu, da postanu time sposobnima za zaslužbu, korisnim članovima društva, a da izbjegnu udesu prosjačenja.

Zamašni su socijalno-etični i gospodarski interesi skopčani sa rješavanjem ovog zadatka. Da je njegova znamenitost sve to više priznata, pokazuju neka nastojanja akcije za ratno staranje. Dva nas nastojanja doduše ovlašćuju na mišljenje, da u narodu postoji ozbiljne volje za rješenje ovog zadatka i da je s tim pripravljeno polje za dalji rad; ali svakako potpuno se postignuće cilja može očekivati jedino od sire akcije, koja sjedinjuje u sudjelovanju sve sile voljne da po osnovi djeluju oko tog zadatka a koje su zato i sposobne.

Velika važnost ovoga pitanja za državu i za gospodarstvo, pa i zamašna sredstva potrebita za postizavanje postavljenog cilja podižu takovu akciju iznad okvira proste privatne institucije, te zahtijevaju ne samo opsežno sudjelovanje javnih faktora, nego i namaknuće javnih sredstava. Ovo zadnje pitanje, u koliko država dolazi u obzir, već je upućeno.

I u drugom pravcu ima da se gleda u budućnost. Štele, koje ova akcija ima za svrhu da prije svega odstrani, ili barem da ublaži, oćutjeti će se za više godina; neke uredbe postići će naravno trajni značaj, pak će se ove kasnije imati da urede kao stalne institucije za ratno staranje. Temeljna pravila «kcije zametnuta su barem u velikim potezima. U ovom pogledu može se prije svega držati utvrgjenim, da akcija ima da bude uregjena i izvedena po pokrajinama pod upravom jedne centralne Vlasti. Osnova je i u najvažnijim pojedinostima u toliko Itvrgjena, da je polje pripravno i za neke uvodne radnje. Po tome bi u bitnosti bila mjerodavna za akciju ova načela:

Predmeti namjeravane akcije jesu:

1. djelotvorno specijalno liječenje bolesnih ili ranjenih ratnika u bolnicama, kupalistima, ortopedičnim zavodima i sličnima; njihovo zaklonjivanje u lječilištima, nabavljanje terapeutičnih pomoćnih sredstaa, kako da se povrati sposobnost za radnju do što mogućeg višeg stepena.

2. staranje za iznemogle ratnike osnivanjem škola za izučavanje u zanimanjima, kojima bi se, s obzirom na njihovo stanje, mogli uspješno posvetiti.

 posredovanje za pribavljanje radnje. Pri tome ne radi se jedino o tome da se preduzmu inicijative za nove ustanove, nego i o tome da se svakojaka hvalevrijedna nastojanja, koja se danas izražavaju u javnim i privatnim krugovima, slože u općenitoj akciji i da se dovedu do cilja.

U mnoge javne faktore, na sudjelovanje kojih se mora računati za postignuće cilja, spadaju, osim organa civilne i vojničke uprave, poglavito autonomne Pokrajinske uprave, Crveni Krst i zavodi za socijalno ^{0s}iguravanje. Sirem sudjelovanju posljednjih ima se osobito racunati, jer njihova uredba, njihov upravni aparat, namještaji i iskustva na polju zdravstvenog

Uslijed otpisa Ministra unutrašnjih posala od 16 februara o. g. N. P. gosp. Namjesnik je pozvan, da odmah pristupi ustrojenju pokrajinskog povjerenstva, kojem će biti naziv "Pokrajinsko povjerenstvo za staranje oko ratnika koji se vraćaju u domovinu".

Za sada bi se zadatak povjerenstva dao valjda opisati ovako:

1. Uregjivanje i držanje u očevidnosti svih pomoćnih sredstava i nastojanja, koja zemlji stoje na raspolaganju za postizavanje gore naznačenih e ljeva; vijećanje i stavljanje prijedloga na centralnu vlast vrhu odnosnih mjera općenile naravi. 2. Provagjanje zadataka povjerenih od centralne

vlasti, navlastito pri podizanju i uregjivanju lječilišta, te pri uregjivanju i nadziranju njihove službe. 3. Upućivanje i staranje za liječenje svih onih,

što se nahode u njezi, a povjereni su skrbi povjerenstva, i kontrola nad provagjanjem ovog staranja. 4. Sudjelovanje pri ustanovljivanju i vogjenju

škola za strukovno podučavanje iznemoglih ratnika i pri uregjivanju osobitog posredništva za njihovo poslovanje. Sredstva za provagjanje ovih zadataka, izuzevši

ona te će staviti na raspolaganje vojnička uprava i centralna vlast koja će se ustrojiti, imaju se namaknuti sudjelovanjem zemlje i općina, zavoda za socijalno osiguravanje, Crvenog Krsta, napokon darovima i sabiranjim

Kako se je nadati što lakšemu i sigurnijemu uspjehu akcije čim prije ona bude išla u djelo, gosp. Namjesnik će se požuriti da čim skorije sazove prvi sastanak, pri kojemu će se stupiti na konstituisanje povjerenstva, koje će zatim preuzeti svoj rad,

Sastanak "zemaljskih" poglavara u Gorici.

Na poziv d.ra Faiduttia zemaljskoga poglavara grofovije Goričke i Gradiške bio je prošle subote u Gorici sastanak zemaljskih poglavara južnih zemalja monarkije, u svrhu da se megju sobom dogovore o znamenitim pitanjima nastalim uslijed ratnih dogagjaja, osobito o opskrbi pučanstva sa hranom. Predsjednika Sabora dalmatinskoga d.ra Ivčevića zastupao je prisjednik zemaljskog Odbora d.r Medini

Premještaji.

Namjesnik dalmatinski je premjestio kot. povjerenika Savu Boškovića iz Hercegnovoga na Kotarsko Poglavarstvo u Sinju, a namj. perovogju Simuna Urlića iz Sinja na Kotarsko Poglavarstvo u Kotoru, sada u Ercegnovom.

Citulja.

Primamo iz Starogagrada 13 o. m.: Danas je ovdje umro Ivan Bujić, pomorski kapetan i starješina Društva za štednju i zajmove u Starom-gradu

Pokojnik je bio izvrstan pomorski kapetan. Osobitih je pak zasluga stekao za Društvo za štednju i zajmove u Starome-gradu, čijim je starješinom bio od samoga časa njegova osnivanja. Bio je odličan gragjanin, koji je uživao svačije poštovanje i naklonost. Stoga sve mjesto žali njegov gubitak.

Rodbini naše toplo saučešće!

Javljaju nam iz Spljeta, 15 o. m.:

Ovdje je nakon dužega bolovanja umro Franjo Kolomozcuk, gragjevni kontrolor, rodom iz Zadra, koji je u zadnje doba služio kao dobrovoljac u vojsci. Bijaše obolio od meningitisa i smješten u općinsku bolnicu samicu. Sve njege liječnika i milosrdnih sestara i nastojanja,

Laka mu zemlja, a ožalošćenoj porodici iskreno

Nella chiesa della B. V. della Salate.

Abbiamo avuto occasione di ammirare il bel lavoro di decorazione nella Chiesa della Beata Vergine della Salute del Castello. I mm. rr. Padri Cappuccini, che la officiano, tanto zelanti del decoro del Santuario così caro ai Zaratini, lo vedevano con rincrescimento spoglio di ogni artistico ornamento decorativo. Ed è perciò che l'attuale Presidente dell' Ospizio dei Cappuccini, Padre Massimo d'Atene ideò l'opera di abbellimento e di decorazione, che ora si presenta al nostro sguardo e che viene da tutti ammirata ed apprezzata.

Il lavoro — tutto stucchi e motivi ornamentali finamente dipinti e dorature - fu eseguito con grande maestria ed arte dai valenti doratori Dalmas,

Alla spesa, non indifferente, provvederanno i cittadini che vi concorreranno - non v' ha dubbio con pia generosità, dando cosi novella prova del loro attaccamento al Santuario, al quale i Zaratini sempre accorrono fidenti in ogni calamità, e particolarmente nei tempi che volgono.

Koncerat u korist udovica i siročadi vojniká pogiaulih na bojištu.

Pišu nam iz Dubrovnika 14 o. m.

Sinoć je bio priregjen u Gružu u hotelu "Petka" velik koncerat, čiji je čisti prihod namijenjen udovicama i siročadi vojnika koji su pali na bojnome polju Svirao je vojeni orkestar 47. divizije u Hercegnovome pod upravom svoga kapelnika g. A. Madera. Zasluga za priregjenje ovoga dobrotvornoga koncertapripada zapovjedniku ove divizije pl. Weberu, koji dopusta da orkestar divizije obilazi gradove, svirajući za pomenutu humanitarnu svrhu.

Turistična obuća za vojnike na ratištu. Pojedina su četna tijela vojske na bojištu izra-

zila želju za čvrstom pa bilo i već nošenom obućom, kakvu upotrebljavaju turisti.

Stoga ured za ratno staranje pri c. i k. Ministarstvu rata najučtivije moli ugledna društva, da o tome obznane svoje članove i da se kod njih zauzmu da drage volje ustupe takih čvrstih obuća, dotično da ih překo društvene uprave upute (Ratnom staralackome uredu) "Kriegfürsorgeamt, Wien, IX. Berggasse 16", koji ih sakuplja.

RAZLIČITE VIJESTI

GOSPODARSTVO

Rat i valuta.

O ovome skroz živome i vrlo značajnome predstaranja, koja im stoje na raspolaganju, pružaju važ- metu predavao je u petak u večer u Beču izdavač

pred odličnim gragjanstvom, koje je mnogo odobravalo njegovo zanimljivo razlaganje. Iz predavanja ćemo iznijeti ovdje glavne misli, jer ovo pitanje ostaje i nakon rata jednako važno.

Otkada je započeo rat, uvode se u svima državama nova platežna įsredstva u hartijama, koja se neprestano množe, a da se do sada nijesu nigdje očitovale teškoće pri npotrebi ovih platežnih sred-

Dva su razloga, s kojih se umnožava promet banknota za vrijeme rata. Prvi je razlog, i to trajan, što je velika potrošna potreba državne uprave za vogjenje rata. Dragi je razlog, što naročito na početku rata svi slojevi naroda nastoje da se opskrbe platežnim sredstvima iz neopravdanog straha, da kašnje neće moći doći do njih, pa uslijed toga dižu svoje uloške i depote u novčanim zavodima, lombar duju vrednosne hartije i traže na druge načine kredita, koji smatraju nužnim za svoje izdatke. Radi toga i novčani zavodi moraju da iskoriste svoj kredit kod novčanične banke, koja im daje banknote. Ali ove banknote, koje služe za svrhe tezauriranja (t. j. pričuve gotovina), ne utiču na cijene trgovine. Više je zamršen odnošaj banknota, koje država uzimlje od novčanične banke i upotrebljava za isplaćivanje ratnog materijala. Na taj se način dobra pretvaraju u platežna sredstva. I pri tom je iskonski razlog povišavanju cijena za trgovinu u tome, što se naglo u silnu opsegu povećava potreba, dok se proizvodnja i uvoz iz inozemstva umanjuje. Stoga se može reći, da se za vrijeme rata ne očituje ili se vrlo slabo očituje uticaj umnoženih platežnih sredstava na cijene Drukčije je nakon rata. Onda se položaj mijenja. Naročito oni, koji su se za rata obogatili, hoće da uživaju, a pošto zalihe trgovine ostaju ograničene, oni su spremni da plate svaku cijenu. Još je važnije to, što sad opet postoji mogućnost veće proizvodnje, a svaka se vrsta trgovine i dalje obilato traži, p tako nastupa visoka konjunktura za proizvodioce trgovce koja potiče zanimanike, da prošire svoje poslove, a obogaćene, da grade konkurentne tvornice ili da za tu svrhu daju kredit. Megjutijem visoka konjunktura nema izgleda, da će dugo potrajati, jer kad jednom bude podmirena prva potreba, kojom se nadoknagjuju potrošene zalihe, onda se počinju osjećati umanjeni uslijed rata prihodi i razoreni imeci na taj način, da se umanji i ograniči potreba i potrošnja dobara. Prošireni poslovi i nova preduzeća ne nalaze potrošačá, prihodi postaju manji, a tečajevi vrednosnih hartija padaju. U tom je prava opasnost umnoženja platežnih sredstava.

Zato se nameće zadatak, da se prekobrojne banknote što brže povuku iz prometa, a toj svrsi služe ratni zajmovi, koji omogućuju državi, da financira rat bez nova kredita kod novčanične banke, slučajno da otplati banknotama svoj dug kod banke koje primi za ratni zajam, tako da iščeznu iz prometa. I mi moramo nastojati, da to što moguće potpunije po-

Pomnožanje banknotá i njihovo razmjerno slabije pokriće ne utiče samo sobom ni na disagio prema zlatu drugih država. Uzrok je disagiu sasvim jednostavno taj što zaraćene države, u koliko mogu, dalje uvoze iz neutralnih država trgovinu, dok same bitno manje izvoze, a uslijed toga trebaju mnogo više tugjih platežnih sredstava nego li vrijedi njihov izvoz; razlika izmegju njihova uvoza i izvoza očitnje se u disagiu. Pitanje disagja jednako je vrlo ozbiljno kao pitanje skuroće, te će nakon rata, kad se tražnja inozemnih a naročito prekomorskih dobara još poveća, postati još mnogo ozbiljnijim.

Oba ova pitanja mogu se riješiti samo pomoću razmjene dobara. Ni zajmovi u inozemstvu poslije utanačenog mira ne mogu u tom pogledu trajno pomoći i bez obzira na teškoće, koje će s obzirom na zajmove nastati nakon rata uslijed promijenjenih prilika. Mora se dakle umnožiti proizvodnja dobara, a narocito moramo o tom nastojati, da postanemo sto moguće nezavisnijima od inozemnih dobara i da što više dobara proizvodimo za izvoz. U prvom je redu nužno povećati proizvodnju poljodjelstva, jer se industrijska proizvodnja može korišću podići tek onda, kada bude povišena unosnost osnovne proizvodnje u svojoj zemlji. Dok se ne riješi ovaj zadatak, biće nužno da živimo što moguće štedljivije i da naročito ograničimo potrošnju inozemne robe. Pitanje o valuti naprosto je oblik pitanja o razmjeni.

Telegrammi della Redazione.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

LA GUERRA. I nostri combattimenti nella Polonia russa ed in Galizia.

VIENNA, 16. Si comunica ufficialmente, 16 marzo: Sul fronte nella Polonia, attacchi di numerosa fanteria nemica contro le nostre posizioni ad est di Sulejow presso Lopuszna furono respinti; fallirono parimenti parecchi attacchi notturni, eseguiti dai Russi nella zona presso Gorlice. Nel respingere questi attacchi la nostra artiglieria, con un fuoco di fianco dalla più breve distanza, inflisse al nemico gravi perdite. Nei Carpazi sulla massima parte del fronte si mantenne soltanto un combattimento di artiglieria. Anche nelle posizioni a nord della gola di Uzsok, dopo i fatti del 14 marzo, regnò relativamente quiete. Il nemico subì nei combattimenti di quel giorno grandi perdite. Furono distrutti due battaglioni dei riparti russi più avanzati e prese undici mitragliatrici. Nella regione a nord-ovest di Wyszkow i nostri riparti conquistarono un' altura, fecero prigionieri 380 uomini e, ad onta di ripetuti contrattacchi russi, mantennero la posizione occupata. La battaglia a sud del Dniester continua. L'irruzione tentata da numerose forze russe sulle alture ad est di Ottynia, nella direzione di Kolomea, fu respinta in accaniti combattimenti di parecchi giorni, con grandi perdite del nemico. Sopraggiunti nuovi rinforzi, il nemico avanzò nuovamente contro queste alture; assalì in masse fitte, per tre volte durante il pomeriggio, le nostre forze ivi stanziate, e riportò nuovamente gravi perdite. La fanteria del reggimento Dankl N.o 53 tenne fermo eroicamente al ripetuto assalto di preponderanti forze nemiche. Tutti gli attacchi furono sanguinosamente respinti.

Il sostituto capo dello stato maggiore generale von Höfer tenente maresciallo.

I combattimenti degli eserciti germanici. Fatti prigionieri 2000 Russi.

BERLINO, 16. Il Wolff Bureau comunica: Grande quartiere generale, 16 marzo. Teatro occidentale della guerra.

Una posizione inglese in altura presso Saint-Eloi, a sud di Ypern, intorno alla quale si è combattuto da ieri l'altro, è nelle nostre mani. Nella Sciampagna attacchi parziali francesi crollarono con gravi perdite. A nord di Beausejour le nostre truppe strapparono al Francesi parecchi fossati. Nelle Argonne, nonchè in singoli punti nei Vosgi continuano i com-

Teatro orientale della guerra.

Da ambe le parti dell' Orzyc, a nord-est di Prasznysz, gli attacchi dei Russi furono dovunque respinti. Particolarmente accanito era il combattimento intorno a Jednorozek. 2000 Russi vennero fatti pri-

L'ammiragliato inglese rende noto, che gli incrociatori inglesi "Kent", "Glasgow" e l'incrociatore ausiliario "Orama" si scontrarono nell' oceano Pacifico presso l'isola Juan Fernandez col piccolo incrociatore germanico "Dresden". Dopo breve combattimento il "Dresden", in seguito all' esplosione della Santa Barbara andò in fiamme. L'equipaggio fu, dicesi, salvato dagli incrociatori inglesi.

La suprema direzione dell' esercito.

"Dresden" incrociatore; varato nel 1907, lunghezza m. 118, larghezza m. 13.5 pescaggio m. 5.1 dislocamento ton. 3650; forza motrice cav. ind. 15.100; velocità nodi 24.

Sette grandi navi della flotta anglo-francese danneggiate dall' artiglieria dei Dardanelli.

COSTANTINOPOLI 16. Secondo informazioni sicure, sette grandi navi da guerra della flotta anglofrancese sarebbero seriamente danneggiate. L'"Agamemnon" è attesa a Malta per le necessarie riparazioni. I lavori di riparazione della "Jean Bart" dovrebbero essere compiuti in maggio. Il numero dei morti è di gran lungo superiore a quello ammesso nel comunicato del nemico.

Agamemnon* nave di battaglia; varata nel 1906, lunghezza m. 125, larghezza m. 24, pescaggio m. 8.2, dislocamento ton. 16.500; forza motrice cav. ind. 17.285, velocità nodi 18.

"Jean Bart" nave di battaglia; varata nel 1911, lunghezza m. 166 larghezza m. 27, pescaggio m. 9, dislocamento ton. 23.467 forza motrice cav. ind. 42.000; velocità nodi 22.

Le perdite della marina mercantile inglese secondo la statistica germanica.

BERLINO, 16. Di fronte alla statistica ufficiale pubblicata dall' Ammiragliato, giusta la quale il numero complessivo delle navi mercantili perdute salirebbe a 87, i giornali apprendono da parte bene informata che effettivamente il loro numero è molto maggiore. Le navi mercantili perdute ammontano a 124; aggiuntivi i 47 battelli da pesca a vapore colati a picco, il numero complessivo delle navi inglesi perdute ascende a 171.

Provvedimenti russi per fornire l'esercito di viveri.

PIETROBURGO, 16. Il Consiglio dei Ministri conchiuse di autorizzare i comandanti superiori di tutti i distretti militari a fissare i prezzi massimi per generi alimentari, ed eventualmente di ottenerli per le truppe a forza.

JAVNA ZAHVALA

Svima onijema koji su nam na bilo koji način iskazali svoje saučešće prilikom smrti naše premile nezaboravne majke

Eutrozine Glišić

rogj. Bertumé

sa duboko ganutim srcem izrazujemo ovijem svoju preduboku i vječnu zahvalnost.

> Gjuro, sin Jelena, ćer za se i za ostalu rodbinu.

P. KASANDRIĆ odgovorni urednik Tiskarnica Josipa Ferrari.

Metereologična opažanja u Zadru. Osservazioni meteor. della Staz. di Zara.

Dan - Giorno	saliat	Tlak zraka Press. atmosf	Pravac i snaga vjetra Drez e forza del vento	Тешрегацига	Oblaci 0- Nubi 0-	Oborina mm
16	7 pr. pant.	630		80	2	
	2 p.ppom.		W 2	120	0	-
	9 p. ppom.	606	NW 1	80	0	1387

CRVENI KRST - CROCE ROSSA

Prilozi za Crveni Krst.

(Slijedi Drniš). Marija ud. Leontić kr. 1 -Crkva Pravoslavna 40 - preč. Kalinik Bošković 30 - Dušan Miović, posjednik 20 - Viktor Frociukiewitz 10 - Nikola Ustić, trgovac 10 - Todor Njeguš, posjednik 10 - Dašan Jović, obrtnik 8 - Ante Dereta, posjednik 6 — Šimo Manajlović, posjednik 5 Tome Rasković, posjednik 5 - Marija Letizza, posjed. - Milan Cvijetić, drvodjelac 5 - Stevo Popac, obrtnik 4 - Todor Manajlović, obrtnik 4 - Manda ud. Miović, posjednica 3 - Andre Jović, posjednik 2 Tome Mrgjen 2 — Dušan Kovačević, list. 2 — Nikola Cvijetić, pisar 2 — Manda ud. pok. Milana Jovića 1 — Toša ud. Lilić 1 — Kata ud. Bukarica 1 - Jure Kulušić, umir. posl. 4 — Kata Malenica 1 Luigia Kuzel 2 - Šarić Roko, pošt. poslovač 5 - Milka Grabo ž. Pešina 3 Kosor Niko, seoski glavar 2 - Jeličić Stipe Matin 1 - Toša ud. Mija-

God.

Objav

pretplate.

Ru

D

u svoji

da bi

skome

da se defenzi krivicu, da nap

jednako baligro

austrijs Uzsoka

Ruskih

jer je i

nije do

karakte

lektike,

sak neg

koliko

naše al

neće vi i koliko

ustanov

Rusi u

činičkog

tako ra

pred o

nijesu i

koja na

veličinu

štetom,

cima, r

bezuspj

skočica

sebe i

činjenic

Nama :

usprkos

napadaj

smo m

očajno

da na :

činjenic

zaroblje

"N

ljuća bo

stano pa

posljedn način ht

Karpatin

napreduj

vrijeme

dugo tra odustali

praveem mogli br da na si koliko in

čete. Čes dolaze z

stojale u

ne dadu vijavica

rovovim: hove gul

šili groži

dice. No

da li će

grožnju.

Njer

Širinić 2 - Mile Mihaljević 2 - Joso Patijera 1 -- Ivan Patijera 3 - Mate Vladić 3 Stipan Šetej 1 — Ivan Podkrajšek 2 — Marko Jerković 2 — Mate Gašpardi 4 — Cvita Marin 1 — Jakov Bojčić 1 — Ante Kravar 2 — Sime Pranić 1 — Ante Podrajšek 3 - Jure Erstié 2 - Jakov Kević 1 - Augustin Kolombo 2 — Niko Gašpardi 1 — Ika Šarić-Mekinić 4 – Ante Mrše 1 – Ivan Nakušić 1 – Niko Čavka 1 — Radničko Društvo 100 — Josip Krelja 2 — Ante Kasić, c. k. pošt. majstor u Siveriću 3 - Stjepan Kemenović 2 — Božo Mrdjen 0:20 — Mate Ramljak pk. Filipa 2 — Mate Šiklić 0:30 — Božo Odak 0:20 Ramljak 0:40 — Ana Ramljak 0:40 — Pera Ramljak 0:20 - Marija Ramljak 2:20 - Ud. Marija Šiklić pk. Ante 0:50 - Ika Siklić pk. Marka 0:80 - Luka Midenjak 0:40 — Ivan Radeljak 0:40 — Pera Midenjak Nikolina 0:30 - Marta Ramljak pk. Nike 0:40 -Kaja Ramljak Matina 20 - Mrdjen Marta 12 - Mr-20 — Ive Odak pok. Grge 1 — Ive Odak Ivin 1 —

AND THE WASHINGTON OF THE WASH

nović 20 — Giuseppe Bruglia 6 — Antonio Difnico nari 1 — Špiko Mileta 1 — Josip Cace 1 — Angja pk. Stipe 2 — Mate Topić pk. Mate 1 — Ana ud. Buha Manda 0:40 — Novaković Ika Matina 1 — To-50 — Petar Škařica 4 — Ilija Budiša 2 — Andrija | Kubisich 1 — Ignac Peterschilnik 1 — Božica Peterschilnik 1 schilnik 1 - Josip Siklić, umirov. žandar. poštovogja Mate Živković 1 — Ivan Kravar 1 — Miro Novak 2 | 5 — Pera ud. Radeljak 0:60 — Marija Radeljak 0:40 Joko Radeljak 1 — Marko Ivić 0:10 – Kaja Ivić 1 — Frano Živković-Šupuk 2 — Čavka Mate-Bićo 2 | 0:40 — Ilija Ivić 0:40 — Ivan Ivić 1 | Joko Rade-Ivan Mujan 1 - Mate Jelić 0:40 - Frano Mrčela | ljak 1 - Jovo Čolović rečeni Lakota 0:40 - Marta Colović 0:20 - Todor Colović Jašina 0:30 - Todor Čolović Radina 1 — Todora Čolović Mitrova 0:20 -Angja Lukavac 0:60 — Dušan Lukavac 4 — Petar Lukavac 5 — Maksim Ćosić 5 — Mićo Čosić 5 — Pera Čosić 0:60 — Jovan Jelić 1 — Nikola Djapić 0:80 — Nikola Janjić 0:20 Jakov Janjić 0:10 - Niko Kurtović 2 - Niko Kević 1 - Stipe Gluić | Matija Janjić 0:20 | Milka Radosaljević 0:30 - Ljubica Njegić 0:10 — Mara Vugdelja 0:60 — Todor Sain, glavar sela 1:20 Luka Tatomir 5 — Marko Vuković Petrov 0:60 Marko Vuković pk. Aćima 0:60 — Vaso Vuković, glavar sela 2 — Jovo Vuko-Tome Ramljak 0:60 — Ramljak Ivan pk. Pavla 2 vić pk. Jakova 0:40 — Kuzman Mileta pk. Gjure 0:60 Marija Ramljak 0:60 — Kaja Ramljak 0:20 — Ika — Spiro Vuković pk. Vasilja 0:60 — Niko Vuković — Špiro Vuković pk. Vasilja 0:60 — Niko Vuković 0:40 — Todor Martić pk. Arsenije 3 — Jakov Vuković, umir. proto 10 - Ljubica ud. Popović 5 -Jovanka Vuković 1 — Jovanka Vuković žena prote 5 — Ljubomir Vuković 1 — Draginja ud. Vuković 2 — Jerka Školopija 0:40 — Milica Martić 0:40 — Sava Beljan 0:20 — Djurdjija Malešević 1 — Cvita djen Stana 50 — Ana Mrdjen 20 — Jakov Mrdjen | Malešević 0:30 — Petar Madjar 0:60 — Todor Malešević 1 — Aćim Maleš 1 — Gjuro Malešević 0:60 — Bukarica Grgo 0:26 — Bukarica Marija 1 — Buka- Jure Loić 0:50 — Marko Lojić 0:50 — Ivan Sikavica rica Mara 0:30 — Nedoklan Jandrija 1 — Nedoklan | 1 — Niko Bralić 1 — Ante Slipčević 2 — Stana Božo 0:40 — Nedoklan Marko 0:60 — Lilić Mara 12 Nakić 0:60 — Dujo Odak 1 — Cvita Šiklić 0:50 Milica Ivaz 0:10 — Lazo Ivaz 0:20 — Marica To- Niko Ramljak, opć. prisjednik 6 — Johann Sümeglić pić 0:10 - Topić Martin 1 - Marija Topić 0:20 - | 2 - Perić, stražmeštar iz Siverića 3 - Kaja Ramljak Ana Odak 0:20 — Palmina Gjenari 1 — Santo Gje- Lukina 1 — Bertha de Dorotka 10 — Ana Leontić

Tome Drezge 3 - Anica pk. Joke Barišić 1 - Vukušić Luka 1 — Gjidera Jure 2 — Gjidera Kata pk. Lilić 1 — Ika ud. Lilić 1 — Ante Slipčević 1 — Mile 1 — Gjidera Tomica pk. Ivana 1 — Gjidera Joso Nakić 1 — Dušan Jović 2 — N. Vranković 1 Mate pk. Nikole 1 — Cupić Ika pk. Mate 0:40 — Vukušić Jakov Milin 1 Čulina Mara Josina 1 -Marin Kata pk. Ivana 1 - Marin Kata ž. Nikole 1 Gjeka Cvita pk. Paške 1 — Mihaljević Anica pk. Joke I — Mihaljević Pera pk. Roka 1 — Mihaljević Mara Matina 1 -- Marin Joko pk. Tome 1 -- Marin Ante pk. Tome 1 - Aralica Ana pk. Marka 2 -Begonja Božica pk. Marka 1 — Marin Ivan Jakovljev 0:40 — Marin Kata ž. Milina 0:20 — Bibić Ana ž. Milina 1 — Goreta Ika pk. Jure 2 — Goreta Ika ž. Matina 2 — Mrdjen Pera ž. Jurina 0:20 — Čupić Mara ž. Josina 1 — Čupić Pera ž. Tomina 1 — Ledenko Kata ž. Markova 1 - Atlagić Mara ž. Ivana 1 Ledenko Tomica ž. Franina 0:50 — Lilić Marta žena Jakovljeva 1 — Vranković Anica 1 — Vukušić

Boja žena Božina 1 — Marin Ana ž. Mihina 1 Matić Ante 2 — Mrdjen Božo pk. Stipana 1 - Ivić Mara žena Nikina 1 — Nedoklan Marija 1 -Ivan pk. Ante 1 - Matić Ante pk. Šimuna 1:40 -Nenadić Kata ž. Markova 1 — Marija Letica 20 — Jerković Šime 1 - Nedoklan Ika 1 - Bukarica Petar 1 — Škiljo Ana Antina 1 — Plazonja Andrija 1 Radeljak Mara 1 — Čevid Ilija 1 Mate 1 — Tomić Marko 1 — Andrić Agustina 1 Krelja Antica 2 — Vranjić Angja 2 — Čavala Ana 1 — Jušić Marija 1 — Čupić Ana 1 — Čupić Boja | Elena Buić 4 — Elena Rossa 1 — Odak Ivan Dujo 1 — Slavica Tomica 1 — Cota Marija Nikina 2 —

Reljić Božo i Jela 3 — Vrekalo Ana 0:50 — Erce- mer Joso 3 — Božo Lilić 2 — Razni doprinositelji 6:90. govac Ante pk. Sime 2 — Buha Kata Antina 1 -

- Matić Jeka Božina 1 - Čupić Mile 1 - Krste P. Uroda p. Mine 2 — N. Ustić 0:50 — P. S.
 Uroda 1 — M. Letica 1 — Joso Reljić 2 — Josip Drezga 2 — Vjekoslav Jušić 1 — Domina Kulušić - D. Miović 1 - dr. Štambuk 2:80 - Petar Spajić 1 - Odak Ivan 1 - Lilić Božo 1 - N. N. 1 -Ante Ramljak 1 — Oškar Tschira 2 — Kamilo Hoffman 2 — Ante Zenić 1 — Marija Marušić 5 — Jela Matić 1 — Stipan Višić 1 — Pave Nakić 1 — G. Bruglia 1 — Šime Matić 1 — M. Deur 1 — Mate Iljadica 5 — Damas Adžija 1 — T. Mudronja 1 — Cvija Duzbaba 1 Tomo Pelicarić 1 — Jere Gaspardi 1 Tome Rašković 1 — Salvi 5 — Massinger 1

Anton Majer I — E Matuserek 1 — F. Buchschachez 1 — Mate Gaspardi 2 — F. Biromaier I — N. Čakić 0:60 — A. Kašić 0:50 — Božo Reljić 1 — B. Odak 1 – Jere Partinieri 1 – Ivan Novaković 2 – N. N. 1 Jure Duančić 2 – Stipe Gojanović 1:20 – Viktor Skarpa 1 — Šimun Ostojić 1 — Spiro Lukavac 1,-Aleksander Mikrilić 2 - N. Smolčić 1 - Drago Čorić 1 — Bulat 1 — Ljubomir Vuković 1 — M. Cesidio 1 — dr. B. Adžija 2:50 — Roko Sarić 2 -N. Ramljak 1 - Dragutin Čulić 2 - A. Adžija 1 -Kržanić 1 — Mirko Kulušić 2 — Pavao Kolar 1 M. Ramljak 2 - Sime Tarle 10 - Ivan Zivković 1 - Bokalić, čin. želj. 1 - Ive Belamarić p. Tome 10 -2 — Vukadin Ilija 2:20 — Trbljen Paško 2 — Zim-

es Milioni sos adoperano contro la TOSSE raucedine, catarrro e in-

gorgamento, tosse con-

Caramelle pettorali (con tre abeti)

6050 certificati di medici e privati attestano il buon successo Bomboni oltremodo

piacevoli e gustosi.

Pacchetti 20 e 40 cent. Scatole 60 cent. Vendesi presso: Giorgio e Spiridione Brčić Droghieri in Zara; P. Novak farmacista in Lesina; S. Boglich farm. in Knin; Norberto Cindro farm. in Traù; A. Karlovac farm. in Cittavecchia e G. de Borzatti farm. in

Sa dvostrukim relijevom: Nj. Veličanstvo Cesar

Ratni časovnik 1914!

Franjo Josip I. i Vilim II. Mit vereinten Kräften ili Viribus unitis 1914, sa gvozdem ili sa službenim saveznim krstom c. i k. Ratnoga Ministarstva: od čelika ili nikla kr. 5, sa kožnim povezom na ruku kr. 6, vanredno plosnat kr. 8, sa radijskim brojevima kr. 10, sa džepnim budilnikom kr. 15, jeftin časovnik od nikla kr. 3, lanac na ratni časovnik kr. 1; ratni budilnik "Kanone" kr. 5; ratni budilnik "Trommier" kr. 6; 3 godine jamstva. Šalje uz pouzeće Prvo skladište ratnih časovnika

> MAX BÖHNEL, Beč, IV. Margarethenstrasse 27/69.

Izvorni tvornični cjenik besplatno. Novo! Sreben časovnik sa povezom na ruku i sa dvostrukim zaklopcem kr. 20.

TISKARNICA G. FERRARI

(naslj. Petra Jankovića)

Calle Larga ZADAR Telefonbr 87

Tiskarnica je snabdjevena najnovijim materijalom kao i najmodernijim strojevima. Prima i izragjuje što prije i najvećom pažnjom kojumudrago tiskarnu radnju, pismenima latinskim, njemačkim, ćirilicom, i grčkim. Izvršuje kromotipografične radnje, radnje su tri boje i t. d. osmrtnice, posjetnice, omote, račune, fakture, trgovinske police i t. d;

sve uz najniže cijene da se nema botati konkurencije.

FRATELLI MANDEL & NIPOTE BANCA CAMBIO-VALUTE — ZARA

ACQUISTA E VENDE ogni sorta di effetti pubblici Cartelle di lotteria, monete secondo il listino di giornata. Raccomandabili: Lettere di pegno 41/2 del Credito fondierio dalmato Obbligazioni provinciali dalmate 40/0. Lettere di pegno 41 20 4º/0 della Banca Commerciale di Budapest. -Lettere di pegno della Cassa di risparmio di Budapest 40/0. - Prestito ferroviario Bulgare al 6 e 5 % . — Obbligazioni ferroviarie della Bosnia-Erzegovina 4 1/2 0/0 ecc

ACCORDA SOVVENZIONI sopra Carte di Valore all'usuale tasso d'interesse.

CEDE Cartelle di lotteria, verso pagamento a rate mensili. — Raccomandabili: Città di Vienna 1874 Vinc. princ. Cor. 400.000, in rate mensili di Cor 20 Credito fondiario Austr. 30/0. Vinc princ. Cor. 100.000, in rate mensili di Cor. 10.

Credito Mobiliare Aust 1858. Vinc. princ. Cor. 300.000, in rate mensili di Cor. 20.

Banca Ipotecaria Ungherese 4%. Vinc. princ. Cor. 70.000, in rate mensili di Cor. 10. Lotti turchi 1870 da f.chi 400. Vnc. princi f.chi 600.000, in rate mensili di Cor. 8.

Gruppo Croci rosse Austriache, Italiane e Ungheresi. Vinc. princ. Cor. 125.000, in rate mensili di Cor. 6. Singole cartelle Cor. 2 ecc.

ACCETTA versamenti di denaro fissi e in Conto Corrente, con restituzione senza preavviso, verso un interesse annuo di 4%.

RILASCIA Assegni bancari sulle principali piazze d'Europa e s'incarica di tutte le operazioni d'incasso, versamenti e ili richieste dei propri clienti, senza alcuna spi

ASSICURA Cartelle di lotteria e Obbligazioni contro la perdita derivante dall'ammortizzazione, alle condizioni generalmente stabilite.

ASSUME Assicurazioni nei rami: Incendi, Vita, Accidenti, Furto con iscasso, quale Agenzia Principale delle Assicurazioni Generali di Trieste.

SOCIETÀ OFFICINA MECCANICA E FONDERIA Ingegnere: PIETRO VERACI in FIRENZE. Anonima con Sede in Firenze. — Capitale versato Lire 1.200.000. Assortimento il più completo di MACCHINE OLEARIE premiate con due gran prix, due diplomi di I.o grado e sette medaglie d'oro. Assume forniture a condizioni favorevolissime.

Rappresentante la Ditta: FRATELLI MANDEL & NIPOTE - ZARA.

Kupuje i prodaje Vrijednostne Papire, Devize i Valute. Obskrbljuje Inkasa i Isplate na sva tu i inozemska tržišta.

Dionička glavnica 80 milijuna

Središnjica u PRAGU,

Pričuvne zaklade

25 milijuna

Prima na čuvanje i upravu EFEKTE i DRUGE VRIEDNOTE

SAFES DEPOSITS

uz najpovoljnije uvjete

Brzojavni naslov: "ŽIVNOSTENSKÁ"

utemeljena god. 1868

TRSTU

Ispostave: GRADO i OPATIJA. IZVRŠUJE SVE BANKOVNE POSLOVE.

Telefon: N.ro 2157 - 1078

> koje je p Eitel Fri dica "Isa "Pierre 1 brod ,,W dica "Ja gleska bi bruara, e ljudi na sa 78 lju

> > ma teleg